

„BUĎTE SVÄTÍ!“

561/2018

www.inky.sk

12. 6. 2018

Čo je to svätosť? Prečo je dôvodom k radosti? A ktorý hriech je kandidátom na ten najrozšírenejší?

Tak nám pápež František napísal exhortáciu o svätosti. V jej hneď prvých bodoch (a potom ešte v 10. bode) nám hovorí, že každý jeden kresťan je povinný z priameho Božieho nariadenia byť svätým. Ako povedal pri inej príležitosti: „*Povolanie ku svätosti, ktoré je bežným povolaním, je povolaním žiť ako kresťan, a žiť ako kresťan znamená to isté ako povedať „žiť ako svätec“.*“ Navyše nám v samom názve exhortácie jasne oznamuje, že toto všeobecné povolanie k svätosti nie je povolaním k nejakému nadľudskému bremenu, nie je to dôvod obáv ani smútku, ale dôvod veľkej radosti a jasia. Inými slovami, mali by sme byť radosťou a šťastím bez seba, že nám Boh nielen akosi umožňuje, ale dokonca priamo nariaďuje niečo tak úchvatné ako je svätosť! Aby to tak bolo, vyžaduje sa to najprv malé vysvetlenie...

Čo je to svätosť? V hebrejčine, reči SZ, sa vyjadruje slovom *kadoš*, v ktorom je obsiahnutá „*naprostá odlišnosť, oddelenosť od všetkého ostatného, obecného, všem prístupného, všedného... a naprostá novosť, jinost, jinakosť a nesrovnalosť, jež vzbudzuje bázeň alebo hrôzu.*“ (Adolf Novotný). Inými slovami, slovo svätý“ vyjadruje to, čo robí Boha bohom, Božiu božskosť – a teda Jeho úplnú odlišnosť od stvoreného sveta: Boh je večný, my nie. Boh je nekonečný, my nie. Boh je všemohúci, my nie. Boh je dokonalý, my nie. Boh je číre svetlo a číre nepoškvrnené dobro, my nie. Boh je láska, my nie. Božia odlišnosť a vyvýšenosť a inakosť je v porovnaní so svetom a s ľuďmi tak ohromná, že u človeka vzbudzuje závrat a hrôzu (Ž 111,9) a priamy pohľad na Boha je niečo, čo človek jednoducho nedokáže zniesť bez toho, aby ho to na fláku nezabilo (Ex 33,20).

Ale v Kristovi prichádza revolúcia! Ako hovorí Katechizmus: „*Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote*“ (KKC 1). Opakuje tým len slová Písma, ktoré hovorí, že Boh nás stvoril, vedie a vychováva preto, „*aby sme mali účasť na jeho svätosti*“ (Hebr 12,10) – čiže na samom Jeho božstve! Tak, ako to hovorili už rani kresťania, že totiž v Ježišovi Kristovi sa „*Boh stal človekom, aby sa človek stal Bohom*“ a ako to opakuje Katechizmus: „*jednorodný Boží Syn ... prijal našu prirodzenosť, stal sa človekom, aby ľudia urobili bohmi*“ (KKC 460), pretože „*chce darovať svoj Boží život ľuďom*“ (KKC 52) a tak „*Uvádza nás do intímnosti trojičného života... do dokonalej jednoty Najsvätejšej Trojice*“ (KKC 1997; 260).

Byť svätý teda znamená byť ako Boh, stať sa všetkým tým, čím je Boh, ako to vysvetľuje napríklad sv. Ján Damascénsky: „*Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus [Boh] svojou prirodzenosťou.*“ Alebo sv. Izák de Stella, že totiž kresťania „*môžu o sebe pravdivo povedať, že sú tým, čím je On [Kristus] sám, aj Božím Synom aj Bohom*“.

Nebo = svätosť = zbožštenie. Byť spasený = byť svätý = byť zbožštený. Oba tieto termíny sa používajú v kresťanstve od samého počiatku: Na jednej strane apoštol Peter píše, že Boh nás vychováva a vedie k tomu, aby sme sa „*stali účastníkmi na Božej prirodzenosti*“ (2 Pt 1,4); na druhej strane list Hebrejom uprednostňuje druhý výraz, keď vraví, že Boh nás vychováva a volá, aby sme mali „*účasť na jeho svätosti*“ (Hebr 12,10). Dnes sa vo východnej časti Katolíckej cirkvi viac používa slovo „zbožštenie“, v západnej časti Katolíckej cirkvi (kam patrime aj my) sa viac používa slovo „posvätenie“, ale oboje znamená jedno a to isté: že Kristus Ježiš, „*stanúc sa človekom bez zásahu muža, daroval nám dar svojho Božstva*“ (KKC 526).

Byť zbožštený – čiže svätý – to je dielo úplne presahujúce naše možnosti a bez Boha možné nijako nie je. Niektoré veci môže a musí vykonať iba sám Boh a aj ich vykoná, keď nám po odchode z tohto sveta dá plnú účasť na svojej večnosti, na svojej vševedúcnosti, všemohúcnosti i nekonečnosti. Iné veci ale Boh nemôže urobiť bez nás: Nemôže nám dať účasť na svojej dokonalosti, kým sa my sami nerozhodneme pre dokonalosť a nezamilujeme si ju. Nemôže nám dať účasť na svojom čírom oslňujúcom dobre a jase, kým sa mi nerozhodneme radikálne zanechať akýkoľvek hriech a nezamilujeme si Božie dokonalé dobro. Podobne je to aj s láskou a našim rozhodnutím milovať. Preto Bohu nezostáva nič iné, než nás tu, v tomto svete, k svätosti volať – či dokonca ju naliehavo nariaďovať, pretože hoci nás Boh stvoril bez nás, nemôže nás spasiť – čiže zbožštiť, posvätiť – bez nás.

Práve tento posledný rozmer svätosti – dokonalosť a číre dobro – si bežne s pojmom svätosť spájame a pôsobí na nás často ako nejaké ťažké, vlastne až neuskutočniteľné bremeno. Čím sa dostávame k zrejme tomu najrozšírenejšiemu hriechu, s akým sa na svete stretáme. Je ním ten hriech, o ktorom Ježiš vraví: „*Kto by sa však rúhal Duchu Svätému, tomu sa neodpúšťa naveky, ale je vinný večným hriechom*“ (Mk 3,29). Tradične sa konkretizuje ako: *Opovážlivo sa spoliehať na Božie milosrdenstvo; pochybovať o Božom milosrdenstve a zúfať si; odporovať poznanej zjavenej pravde; závidieť bližnému Božiu milosť; zatvrdzovať si srdce proti spasiteľnému napomenutiu; tvrdošijne zotrávať v nekajúcnosti.* Prečo sú tieto hriechy neodpustiteľné – či, povedané inak, neprekonateľné dokonca aj pre Božie milosrdenstvo? Pretože všetky do jedného odmietajú „*svätosť, bez ktorej nik neuvidí Pána*“ (Hebr 12,14), ako vysvetľuje aj Katechizmus: „*Kto vedome a dobrovoľne odmieta prijať ľútosťou Božie milosrdenstvo, odmieta odpustenie svojich hriechov a spásu, ktorú mu ponúka Duch Svätý [tým, že „zbožštuje veriacich“ (KKC 1129) – pozn. red.]. Takáto zatvrdnutosť môže priviesť ku konečnej nekajúcnosti a do večného zatratenia*“ (KKC 1864).

A teraz sa pozrime okolo seba! Čo počujete od kresťanov-katolíkov (a ešte častejšie od nekatolíkov) na adresu svätosti najviac a najčastejšie?

- „*Ale veď to netreba, Boh je predsa nekonečne milosrdný, isto sa nad nami zľutuje, veď sme neurobili nič, za čo by sme zaslúžili byť poslaní do Pekla... Ja som uveril v Boha ako svojho osobného Spasiteľa, to stačí, som už spasený človekom...*“ (= opovážlivé spoliehanie sa na Božie milosrdenstvo)
- „*Kdeže by som ja mohol byť svätý, veď ja som len slabý a krehký človek!*“ (= pochybovanie o Božom milosrdenstve)
- „*Ale no tak! K spáse predsa netreba byť svätým, kto by už len potom bol spasený, nie? Stačí chodiť do kostola, mať na poriadku sviatosť, spovedať sa, neurobiť nijaké veľké zlo,...*“ (= odporovanie Božej zjavenej pravde)
- „*Ja som dobrý človek, nekradnem, nezabíjam, do kostola chodím, modlím sa modlím, ja nepotrebujeme žiadne obrátenie, ja som od malička katolík, ... a dnes je iný svet, dnes sa to už tak žiť nedá, aj Cirkev by sa mala prispôbiť, zmeniť, nebyť zastaralá...*“ (= zatvrdzovanie sa proti spasiteľnému napomenutiu)
- „*Ja som sa to takto naučil, takto som si to navykol, takto to aj dožijem a už nech Boh posúdi...*“ (zotrúvanie v nekajúcnosti).

Desné, že? Že totiž dokonca aj medzi kresťanmi je najrozšírenejším postojom ten, ktorý – ak sa nezmení – neomylné a nezvratné vedie k zatrateniu! Pápež František asi vedel, prečo svoju exhortáciu napísal a poslal ju do rúk všetkým kresťanom sveta!